

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum V. Ad Audientiam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

cura animarum pertinet, tot sibi sacerdotes adungere, quot ad divina ministeria administranda necessarii erunt) sed eam præcipuè, tam in *b. cap.* quàm relato *Trident.* loco assignari, quòd sine magna difficultate, & incommodo, ob locorum v. g. distantiam, vel ob viarum incommoda, ad matricem, sive antiquam parochialem Ecclesiam parochiani accedere non possint, ut congruo tempore divinis officijs intersint: quanta autem ea distantia esse debeat, & quæ incommoda, ut novæ tali Ecclesiæ ædificandæ locus detur, iudicis (Episcopi scilicet) arbitrio relinquitur: prout ejus etiam arbitrio relinquitur, quanta multitudo, & necessitas esse debeat illius communis, cui nova Ecclesia conceditur: quamvis enim ex *cap. unico caus. 10. q. 3. & ex Glossa ibidem v. mancipia.* decem parochiani videantur sufficere ad novam parochialem Ecclesiam constituendam, rectius tamen de hac re iudicabit Episcopus, cujus est suprema animarum suæ diocesis cura.

3 Notandum tertio, Velle tamen Pontificem, ut competens honor matri Ecclesiæ servetur, & jus præsentandi novæ Ecclesiæ presbyterum ad Rectorem antiquæ Ecclesiæ parochialis pertineat, si ex redditibus illius Ecclesiæ, novæ Ecclesiæ presbytero dos, sive sustentatio fuit constituta, ita ut in tali casu dotata ab antiqua novæ Ecclesiæ patronus sit non tantum, qui fundum pro Ecclesiæ ædificanda concessit, & cujus sumptibus Ecclesia nova ædificata fuit, sed etiam Rector antiquæ Ecclesiæ, ex cujus redditibus dos novæ Ecclesiæ constituta est, ut monet Glossa in *b. cap. v. Rectoris.* Et quamvis eadem Glossa putet v. *honor*, ut competens honor antiquæ Ecclesiæ servetur, prout *cap. h.* exigit, aliquid annuatim (censum v. g. aliquem moderatum ad arbitrium Episcopi) in signum subjectionis à nova Ecclesia antiquæ solvendum, rectius tamen alij iudicant, nullo jure hoc probari posse, sed potiùs honorem hunc antiquæ Ecclesiæ servandum in eo consistere, quòd pro baptismo & sepultura major Ecclesia

adiri debeat; quòd teneatur novæ Ecclesiæ parochus ad Capitulum Ecclesiæ matricis venire; quòd obligetur ad alia jura parochialia præstanda &c. *cap. 2. de Capit. monach. cap. 10. de præscrip.*

CAPITVLVM IV.

Dehis.

PARAPHRASIS.

Rescribit Lexoviensi Episcopo Alexandro III. Pontifex, quòd ad reparandum Ecclesiarum parochialium cogi debent illi, qui proventus talis Ecclesiæ habent, ut si opus fuerit, de bonis talis Ecclesiæ illis superfluis, conferant, ut commoda exempla cæteri imitentur. Vide de materia hujus juris *cap. 1. h. 1.*

CAPITVLVM V.

Adaudentiam.

PARAPHRASIS.

Ecclesiæ cujusdam Collegiæ secularis Canonici, postquam in Episcopum contra cujusdam Ecclesiæ alterius assumptum fuit, desideravit, & à Pontifice petiit, ut in locum secularium Canoniarum, substituere in ea Ecclesia, ex qua in Episcopum assumptus fuit, Canonicos Regulares posset, ac simul Canoniarum Regularium in Ecclesia ea instituendorum privilegia confirmarentur: obtinuit ab Urbano III. Pontifice, quòd primo loco petijt, ut Canonicos scilicet regulares in ea Ecclesia, ex qua assumptus est, in locum secularium instituere possent, tamen, ut ad hoc habeant licentiam decessari, & Clericis illius Ecclesiæ secularis, si adhuc superessent aliqui ad vitam, vel in hac vel in alia Ecclesia sustentatione necessaria provideat. Alterum verò, quòd petebatur, circa confirmationem privilegiorum novis Canonicis introducendis concedendorum, &c. *Etus Pontifex, concedere se de jure non*

posse asserbat, cum nulli adhuc essent Canonici, quibus privilegium concederet.

SUMMARIUM.

1. *Sacularis Ecclesia Collegiata potest in Regularem mutari, non tamen vicissim, nisi in defectum Regularium & cum auctoritate Papa.*
2. *Debet tamen etiam secularis Ecclesia, in Regularem mutatio fieri cum licentia Ordinarij, & sine præjudicio superstitionum Clericorum secularium.*
3. *Non possunt quidem Ecclesie nondum existenti privilegia concedi, ut statim valeant; possunt tamen concedi, ut valere incipiant, postquam exstructa fuit.*

Notandum primò. Quòd possit secularis Ecclesia Conventualis seu Collegiata, in regularem mutari, prout etiam habetur in *cap. si Episcopus 73. can. 12. q. 2.* ob favorem scilicet Religionis, & quia Regulares strictioris observantia sunt, quam Clerici seculares: qua causa etiam probat, quòd non possit Regularis in secularem mutari, nisi in defectu Regularium *cap. inter quat nor 5. de religiof. dom. & cum auctoritate Papæ, prout docent Abbas, Sylvester, Azor & alij.*

Notandum secundum. Velle Pontificem, hanc mutationem Ecclesiam seculares faciendam esse in Regularem cum licentia Ordinarij; quamvis enim ad mutationem talem faciendam sola Papæ licentia sufficisset, vel etiam sine explicita Papæ licentia solius Ordinarij, sive Episcopi, placuit tamen à Pontifice mutationis hujus faciendæ licentiam petere, quòd certior & magis firma esset illa mutatio à majori auctoritate impetrata; & voluit etiam Pontifex requiri licentiam Episcopi, ut nihil præjudicare alicui videretur: qua etiam de causa, & ad vitandum superstitionum Clericorum querelas, mutationem quidem fieri concessit, sub necessaria tamen conditione, ut de con-

grua sustentatione Clerici illius Ecclesiæ superstitionibus provideretur.

Notandum tertio. Non posse quidem rei nondum existenti, sive Ecclesiæ nondum ædificatæ, concedi privilegium, ut ex hoc tempore valeat, cum ad valorem privilegij non minus requiratur acceptatio, quam ad donationem; res autem nondum existens acceptare utique non potest, potest tamen illi conferri privilegium, ut valere incipiat, postquam Ecclesia talis exstructa fuit, *argum. Leg. cum qui 41 ff. de rebus creditis, & juxta Glossam finalem hic v. non possumus.* Et quamvis Ecclesiæ vel Monasterio nondum exstructo legari possit, ut à morte legantis valorem suum accipiat legatum tale, postea ab hærede præstandum, ubi fuerit Ecclesiæ ædificata, cum ad valorem legari talis non requiratur legatarij acceptatio; donari tamen propria auctoritate nihil potest Ecclesiæ tali nondum exstructæ, cum donatio speciem pacti habeat, ad sui valorem acceptationem requirentis.

CAPITULUM VI.

Tunos.

PARAPHRASIS.

Dubitabat Episcopus aliquis, an possit ob indigentiam populi, non sine magno incommodo ad divina audienda Ecclesiam antiquam accedentis, novam Ecclesiam intra fines parochiæ antiquæ ædificare, non obstante suo juramento, quòd de rebus Ecclesiæ suæ non alienandis fecerat, eum ex occasione novæ Ecclesiæ ædificatæ, diminutionem obventionum suarum passura esset Ecclesia antiqua, ad novam Ecclesiam confluentibus jam parochianis, qui in vicinia novæ Ecclesiæ habitabant. Interrogavit proinde ex Pontifice, utrum impediat à novæ Ecclesiæ ædificatione, juramenti sui, quòd fecerat, obligatione, & responsum ab eo accipit, nullo modo intermittendam Ecclesiæ novæ constructionem populo in-